

Locuințe din secolele IV, VI și IX—X descoperite la Șirna, jud. Prahova

ȘT. OLTEANU, NINA NEAGU, V. NICOLAE

Cercetările de la Șirna-Prahova din vara anului 1982 au continuat cu deschiderea secțiunilor X și XI amplasate pe un promontoriu situat la circa 250 m spre est, față de locul unde se află așezarea propriu-zisă din sec. II—XI cercetată în anii precedenți, și de care este separat printr-o viroagă naturală.

Secțiunile amintite, măsurând în lungime 42 m, au dat la iveală patru complexe, datând din epoci diferite.

Este vorba, mai întâi, de o locuință de formă trapezoidală, cu baza mare de 4,10 m, cea mică de 2,50 m, latura de est de 4 m, iar cea de vest de 2,50 m. Pe latura de nord se afla amenajat un cuptor-pietrar din lut cu multă piatră de mărime mare și mijlocie. Vatra propriu-zisă era de formă rectangulară, cu latura de 0,80 m. Dintre vestigiile mai importante descoperite în această locuință, menționăm un otic de plug din fier, de 10 cm lungime, precum și o mare bucată dintr-o grindă de lemn carbonizat, având o lățime de circa 0,50 m și o grosime de 0,7 m. Întrucât ea zăcea pe un strat de pământ de umplutură alcătuit din cărbune, chirpic, cenușe și fragmente ceramice, considerăm că bucata de lemn carbonizat provenea de la suprastructura lemnoasă a locuinței respective. Potrivit fragmentelor ceramice scoase la iveală, fragmente lucrate, în cea mai mare parte, la roată, cele mai numeroase fiind de culoare cenușie fină (tip Sântana de Mureș), locuința în cauză se datează în sec. IV e.n.

Aceleiași epoci pare a-i aparține și o altă locuință de formă, de asemenea, rectangulară, cu laturile de 1,70 m $\times$ 1,50 m, având amenajat, pe latura de nord-est, un cuptor realizat prin scobire în peretele locuinței, cu laturile de 0,60 m $\times$ 0,50 m (măsurate la interior). Pereții cuptorului aveau o grosime de 10—15 cm și erau din lut. În interiorul cuptorului se aflau numeroase pietre de râu de mărime mijlocie, căzute pe vatră, precum și câteva calupuri de lut, situate pe marginile vetrei cuptorului.

Un alt complex cercetat îl constituie o construcție de formă ovală, cu diametrul mare de 3,50 m, în care s-a găsit multă ceramică lucrată la roata înceată, ornamentată cu benzi de striuri și benzi de linii vălurite, datând din

sec. IX—Xe.n. Nu putem preciza, deocamdată, rostul acestei construcții.

Ultimul obiectiv cercetat, interceptat în secțiunile X—XI, îl reprezintă o locuință semi-adâncită (0,35—0,40 m față de nivelul actual de călcare), de formă dreptunghiulară, cu latura lungă de 4 m, iar cea scurtă de aproximativ, 2,50 m, orientată N—S (pe axul lung). Central, locuința prezenta o aglomerare de pietre, chirpic, oase de animale și fragmente ceramice (funduri și buze de vase, vase parțial întregibile) sub care se afla o vatră circulară, cu diametrul de 0,60 m. Pe vatră se aflau mult cărbune, cenușă, oase de animale. Precizăm că locuința nu suprapunea și nici nu era suprapusă de alte construcții din perioadele anterioare și, respectiv, ulterioare ei.

Din punctul de vedere al tehnicii de realizare a acestei locuințe, al dimensiunilor și al construcției vetrei din interior, nu se constată deosebiri față de situațiile asemănătoare din locuințele din aceiași vreme, cercetate în așezarea vecină. Din resturile ceramice descoperite s-au putut determina mai multe tipuri și variante utilizate, a căror caracteristică fundamentală o constituie faptul că întreaga ceramică este lucrată cu mâna, cu excepția unui fragment, care pare a indica o eventuală îndreptare la roata înceată. Ceramica cenușie fină lipsește total, în afara unei fusaiole realizată la roată, dintr-o pastă cenușie. Tipurile

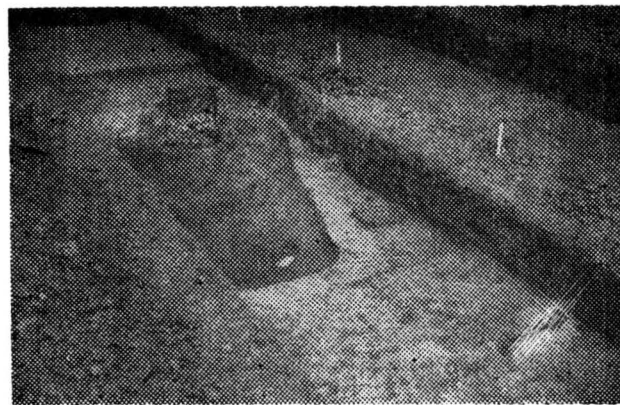

Fig. 1. Vedere asupra unui cuptor de uz casnic din locuința din sec. IV e.n. descoperită la Șirna (jud. Prahova).

de vase folosite sunt: oala-borcan, în cea mai mare parte, cănița, tigăița și, eventual, castrolul. Se constată lipsa torților și, de asemenea, a ornamentului. Un singur fragment dintr-o buză „tăiată” prezintă o linie adâncită în pasta crudă, care ar putea, eventual, aparține unui decor simplu.

Din observațiile făcute în privire la ceramica descoperită reiese că avem de-a face cu tehnici diferite de realizare a pastei și a formelor ceramice. O categorie de vase, cea mai numeroasă, este lucrată dintr-o pastă sgrunțuroasă, negriș, alcătuită, cu multe și mari ingrediente în ea, precum cioburi pisate, pietriș mărunț calcaros, adeseori fulgi de mică și grăunți de nisip, proveniți, probabil, din lutul utilizat. Asemenea pastă se constată, în special, la oalele-borcan cu fundul foarte gros; arderea vaselor din această pastă este destul de superficială.

Altă categorie de vase sunt lucrate dintr-o pastă mai îngrijită, mai bine frământată, ingredientele cu rol de liant fiind de mai mici dimensiuni.

Din punctul de vedere al formelor realizate, se remarcă vasul-borcan cu buza tăiată drept, retezată, sau cu un început de pronunțare ușoară a buzei vasului, uneori încercând să o tragă în exterior.

Subliniem, de asemenea, prezența unor vase lucrate cu mâna, cu buza evoluată, trasă în afară și înălțată, iar în interior ușor albiată, imitând formele oalelor-borcan realizate la roată. Tot în acest sens, amintim că există,

chiar în cazul vaselor din prima categorie, tendința de subțiere a pereților și fundului acestora, precum și o mai mare atenție în frământarea pastei și chiar în arderea vaselor. Ținând cont de caracteristicile ceramicii descoperite, locuința asupra căreia stăruim s-ar data în a doua jumătate a sec. VI e.n. și la începutul secolului următor.

Dacă viitoare cercetări vor confirma această stare de lucruri, prin descoperirea și a altor locuințe cu ceramică de acest gen, am avea de-a face cu unele grupuri familiale alogene, așezate la marginea comunităților autohtone de pe promontoriul vecin.

HUTTES DES IVe – VIe ET IXe – X^es. DÉCOUVERTES À ȘIRNA, DÉP. DE PRAHOVA

RÉSUMÉ

Les recherches archéologiques effectuées à Șirna (dép. de Prahova) pendant l'été 1982 ont abouti à la découverte de 4 huttes appartenant au premier millénaire de n.è., à savoir: deux huttes datant du IVe, une – du VIe, et une – des IXe – Xe s. En ce qui concerne la hutte datant du VIe siècle, une précision s'impose tout spécialement: dans son inventaire on a découvert uniquement de la céramique travaillée à la main, très semblable à celle considéré comme appartenant à une population slave.

EXPLICATION DE LA FIGURE

Fig. 1. Vue sur un four d'utilité ménagère découvert dans la hutte du IVe s. de n.è. à Șirna (dép. de Prahova).